

Miriam Rohde
**Een mooi huis staat
niet aan het moeras**

*(...) the body and the house are very difficult to disentangle: "because both body and house constitute the most intimate everyday environment and often serve as analogies for each other, it may sometimes seem unclear which is serving as metaphor for which-house for body or body for house."*¹

Het huis en het lichaam, en bij uitbreiding ruimte en materie, zijn erg met elkaar verstrengelde begrippen. Hun onderlinge verhouding is zo intiem dat beide voortdurend voor elkaar instaan. Het is als een circulaire beweging van wederzijdse betekenisoverdrachten die ik mij als een soort van *feedback-loop*-voorstel. Een door een zender uitgestuurd signaal wordt door de bedoelde ontvanger opgevangen. Deze verwerkt het signaal en stuurt het op zijn beurt als signaal terug. Technisch vereenvoudigd gesteld wordt in een *positive-feedback-loop* een signaal in eerste instantie versterkt, gemoduleerd, en begint het hele systeem zich zo steeds verder van het vastgelegde vertrekpunt (het oorspronkelijke ontvangen signaal) te verwijderen. Een *feedback-loop* versterkt zichzelf dus exponentieel. Als het systeem niet voortdurend in evenwicht wordt gehouden, wordt het instabiel tot het tenslotte bezwijkt. Een scenario dat vermoedelijk meer potentieel oplevert voor kunstenaars dan voor ingenieurs. *I am sitting in a room* (1969) is het bekendste en waarschijnlijk meest geciteerde werk van de componist Alvin Lucier – en in werkelijkheid, daarop wijst zijn toenmalige vrouw en videokunstenares Mary Lucier in 2019 in een interview met Bomb Magazine, een van de twee samenwerkingen van het echtpaar. De volgende zin wordt live uitgesproken door een performer: *"I am sitting in a room different from the one you are in now. I am recording the sound of my speaking voice and I am going to play it back into the room again and again until the resonant frequencies of the room reinforce themselves so that any semblance of my speech, with perhaps*

1 *"(...) het lichaam en het huis raken voortdurend met elkaar in de knoop: "omdat zowel het lichaam als het huis de meest dagdagelijkse intieme omgeving uitmaken en de een vaak als analogie dient voor de ander, is het soms onmogelijk te verklaren wie van de twee nu eigenlijk als metafoor wordt ingezet: het huis voor het lichaam, of het lichaam voor het huis."*

Carsten Hugh-Jones geciteerd in Victor Buchli, *An Anthropology of Architecture*, 2013.

the exception of rhythm, is destroyed. What you will hear, then, are the natural resonant frequencies of the room articulated by speech. I regard this activity not so much as a demonstration of a physical fact, but more as a way to smooth out any irregularities my speech might have.” De woorden blijven enkel zo lang verstaanbaar tot een combinatie van herhaling, van de exactheid en de imperfecties van de gebruikte technische opname- en weergaveapparaten, de akoestische eigenschappen van de ruimte waar gezeten, gesproken, opgenomen, afgespeeld, opgenomen, afgespeeld, opgenomen, afgespeeld wordt..., de stem volledig heeft uitgewist. De gesproken woorden gaan op in het ruisen van de kamer. Of omgekeerd, zoals het stuk hier zelfverwijzend beweert: de ruimte vlakt vanwege zijn fysieke eigenschappen de onregelmatigheden van de gesproken taal af. Wanneer het retoriek betreft, kan men lang wachten tot het heen- en-weer van de betekenisoverdrachten tussen metaforen en hun materiële pendant een waarneembaar knisperen of ruisen zal hebben prijsgegeven, laat staan dat het systeem bezwijkt. Taal is net zo elastisch als papier geduldig dan wel ongegeneerd is.²

Ik schakel even over naar een scène uit de Amerikaanse serie *Breaking Bad*. De jongste van de twee hoofdpersonages, diegene die in de regel de smerige klusjes opknapt, heeft per ongeluk iemand afgeknald en moet nu van het lijk zien af te geraken. Het plan is om het lichaam in zoutzuur op te lossen en zich daartoe een plastic container uit een doe-het-zelfzaak aan te schaffen. Omdat dat laatste hem te omslachtig is, besluit hij om voor de klus gebruik te maken van de badkuip, die praktisch genoeg toch al in huis voorhanden is. Praktisch ook, omdat je naderhand het stopsel maar hoeft uit te trekken om de hele smurrie in de afvoer te laten verdwijnen. Je ziet dus hoe de kerel met een beschermmasker voor ogen en mond en lange gummihandschoenen het zuur uit de jerrycans in de badkuip over het lijk begint te gieten. Cut. Een verdieping lager in een woonkamer bestuderen de twee mannen uitgebreid het plafond en zien hoe er zich daar een donkerrode vlek begint te vormen. Onmiddellijk begint het te druppen. Grote stukken pleister komen los en seconden later breekt de rest van de badkuip plus inhoud door het plafond heen om er als bloederige, blubberige massa op de houten vloer te blijven liggen. Toegegeven,

2 Uit Cicero's *charta non erubescit*: *papier bloest niet*, verandert mettertijd naar de gekuiste versie van het spreekwoord, *papier is geduldig*.